

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigų, valstybės valdomų įmonių nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašo
1 priedas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS IR JOS VALDYMO
SRITIES ĮSTAIGŲ, VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ DARBUOTOJŲ
ETIKOS KODEKSAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigų, valstybės valdomų įmonių darbuotojų etikos kodeksas (toliau – Etikos kodeksas) nustato bendrą sistemą, kuri skatina veikti pagal vienodus elgesio standartus. Etikos kodeksas taikomas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija) ir įstaigų prie Ministerijos, viešųjų įstaigų, kurių savininko (dalininko) teises ir pareigas įgyvendina Ministerija, valstybės įmonių, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Ministerija, akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ir kurių valdytoja yra Ministerija (toliau – organizacijos), politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams, darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, įskaitant praktiką atliekančius asmenis (toliau – darbuotojai).

2. Etikos kodekso tikslas – reglamentuoti etišką Ministerijos, organizacijų veiklą, apibrėžti darbuotojų veiklos ir elgesio principus, pamatines nuostatas, kurių turi laikytis kiekvienas Ministerijos ir organizacijų darbuotojas, siekti didinti visuomenės pasitikėjimą Ministerijos ir organizacijų veikla.

3. Etikos kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu (toliau – VPIDĮ) ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių skaidrų elgesį, nuostatomis. Šiame Elgesio kodekse vartojamos sąvokos atitinka VPIDĮ, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigų, įmonių ir bendrovių nulinės tolerancijos korupcijai politikos apraše (toliau – Nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašas) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

4. Etikos kodeksas yra sudėtinė Nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašo dalis ir taikomas kartu su juo ir kitais Ministerijos, organizacijų darbuotojų veiklą bei tarnybinę etiką reglamentuojančiais teisės aktais.

5. Organizacijos turi vadovautis Etikos kodeksu ir vidiniais dokumentais užtikrinti Etikos kodekso nuostatų įgyvendinimą. Organizacijos taip pat gali turėti ir vidaus dokumentus, papildančius darbuotojų etiško elgesio standartus, tiek, kiek jie neprieštarauja šiam Etikos kodeksui.

6. Ministerijos ir organizacijų darbuotojai privalo vadovautis Etikos kodekse nustatytais reikalavimais, laikytis įstatymų, kitų teisės aktų, sutarčių, susitarimų nuostatų, taip pat Ministerijos, organizacijų vertybes atitinkančio priimtino elgesio, kurie yra privalomi darbo aplinkoje ir už jos ribų.

II SKYRIUS

MINISTERIJOS IR ORGANIZACIJŲ ETIŠKOS VEIKLOS PRINCIPAI

7. Ministerijos ir organizacijų pagrindiniai etiškos veiklos principai yra:

7.1. **skaidrumas ir viešumas.** Ministerijos ir organizacijų veikla turi būti vieša ir suprantama, atvira įvertinti. Ministerijos ir organizacijų darbuotojai savo veikloje privalo užtikrinti teisės aktuose nustatytą savo veiksmų, priimamų sprendimų ir atliekamų darbų viešumą, prireikus pateikti sprendimų priėmimo bei darbų atlikimo motyvus; teikti informaciją vienas kitam ir kitoms valstybės valdžios institucijoms, įstaigoms ir visuomenei (informacijos teikimas ribojamas teisės aktuose nustatytais atvejais) ir vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto;

7.2. **atsakomybė.** Ministerija ir organizacijų darbuotojai turi atsakyti už savo sprendimus, veiksmų padarinius, tinkamą informacijos, dokumentų naudojimą;

7.3. **nepriklausomumas ir objektyvumas.** Ministerijos ir organizacijų darbuotojai veiklą turi vykdyti neveikiami santykių, kurie galėtų turėti įtakos ir pakenkti profesiniam sprendimui. Sprendimų priėmimas ir kiti oficialūs veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

7.4. **teisingumas.** Ministerijos ir organizacijų darbuotojai privalo vienodai tarnauti visiems žmonėms; būti teisingi nagrinėdami prašymus, skundus, pareiškimus, nepiktnaudžiauti suteiktomis galiomis, naudoti savo darbo laiką efektyviai ir tik darbo tikslams;

7.5. **sąžiningumas ir nešališkumas.** Ministerijos ir organizacijų darbuotojai privalo elgtis nepriekaištingai, nepriimti, neteikti ir nesiūlyti dovanų, nesiimti apgaulės, sukčiavimo, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar kitų teisės aktų uždraustų veikų, būti objektyvūs priimdami sprendimus, vengti asmeniškumo, išklausti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią sprendimą, nedemonstruoti savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms;

7.6. **teisėtumas.** Ministerijos, organizacijų darbuotojai savo veikloje turi laikytis įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų bei Ministerijos, organizacijų vidaus teisės aktų reikalavimų;

7.7. **konfidencialumas.** Asmens duomenų apsauga ir asmens duomenų apsaugos reikalavimų laikymasis yra svarbūs visuomenės pasitikėjimui Ministerijos ir organizacijų veikla. Ministerija ir organizacijos gerbia savo darbuotojų, partnerių bei kitų asmenų privatumą ir įgyvendina tinkamas technines ir organizacines priemones, skirtas tinkamam asmens duomenų saugumui, įskaitant apsaugą nuo netyčinio ar neteisėto asmens duomenų sunaikinimo, praradimo, pakeitimo, atskleidimo be leidimo ar neteisėtos prieigos prie jų, užtikrinti.

8. Ministerijos ir organizacijų siekis vykdyti savo veiklą etiškai ir teisiškai yra neatskiriamai susijęs su tuo, kaip jų darbuotojai elgiasi savo darbe.

9. Ministerijoje ir organizacijose:

9.1. netoleruojamas nepotizmas ir kronizmas;

9.2. netoleruojamos situacijos, kai artimais ryšiais susiję asmenys yra tiesiogiai pavaldūs.

10. Ministerija ir organizacijos turi valdyti informaciją apie papildomą savo darbuotojų darbą. Ministerijos ir organizacijų darbuotojų papildomas darbas, Ministerijos ir (ar) organizacijų konkurentų ar partnerių dalyvavimas šiame darbe ar Ministerijos ir organizacijų darbuotojų buvimas jų dalininkais ar akcininkais neturi sukelti viešųjų ir privačių interesų konflikto. Jei darbuotojų papildomas darbas ar ketinimas dirbti papildomą darbą gali turėti įtakos Ministerijos, organizacijų interesams, toks darbas turi būti suderintas su Ministerija, organizacija, kurioje darbuotojas dirba.

11. Ministerijos ir organizacijų vadovai ar jų įgalioti asmenys turi kontroliuoti, kaip jų vadovaujamų institucijų darbuotojai laikosi viešųjų ir privačių interesų derinimo reikalavimų, teikia jiems rekomendacijas, ugdo darbuotojus, siekdami viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos.

III SKYRIUS DARBUOTOJŲ VEIKLOS IR ETIŠKO ELGESIO REIKALAVIMAI

12. Ministerijos, organizacijų darbuotojai privalo:

12.1. deklaruoti privačius interesus vadovaudamiesi VPIDĮ nuostatomis ir Ministerijos, organizacijų nustatyta tvarka;

12.2. vengti aplinkybių, kai privatūs interesai galėtų paveikti sprendimų priėmimą ar sudarytų tokią regimybę visuomenei;

12.3. vengti grėsmių nepriklausomumui ir objektyvumui, susijusių su politinėmis pažiūromis, vadovavimu, savikontrole, finansiniais ar kitais asmeniniais interesais, santykiais su kitais asmenimis ir jų įtaka;

12.4. išlikti nepriklausomi nuo politinės įtakos, susilaikyti nuo viešo savo politinių įsitikinimų reiškimo, neužsiimti agitacija, identifikuoti situacijas, kuriose asmeninės politinės pažiūros gali pakenkti jų nepriklausomumui ar objektyvumui ar kuriose jų politinės pažiūros ir veiksmai gali sukelti pavojų institucijos reputacijai ir pasitikėjimui jos veikla;

12.5. užtikrinti veiksmų objektyvumą susilaikant nuo bet kokių veiksmų, kurie galėtų suteikti pagrindo abejoti nešališkumu;

12.6. nepiktnaudžiauti savo padėtimi, būti rūpestingi atliekant pareigas;

12.7. vengti situacijų, kai asmeniniai, artimų asmenų ar finansiniai interesai susiduria su viešaisiais interesais. Kilus konfliktinėms situacijoms Ministerijos ir organizacijų interesai neturi būti pažeisti;

12.8. kilus bet kokiam faktiniam ar įtariamam interesų konfliktui, nusišalinti nuo bet kokių interesų konfliktą sukeliančių klausimų ar jų sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo VPIDĮ ir Ministerijos, organizacijų vidaus teisės aktų nustatyta tvarka;

12.9. laikytis nulinės dovanų politikos;

12.10. netoleruoti neskaidraus, šališko elgesio, apie visus tokio pobūdžio atvejus turi teikti informaciją Ministerijos, organizacijų nustatyta tvarka;

12.11. nuolat saugoti Ministerijos ir organizacijų dalykinę reputaciją ir susilaikyti nuo viešų komentarų (įskaitant žiniasklaidą, interneto svetaines, socialinius tinklus) apie Ministeriją, organizacijas, jų veiklą, savo ar kitų Ministerijos, organizacijų darbuotojų darbą, kurie galėtų suformuoti neigiamą visuomenės nuomonę apie Ministeriją, organizacijas;

12.12. bendradarbiaudami tarpusavyje ir su trečiosiomis šalimis:

12.12.1. elgtis draugiškai, mandagiai. Kiekvienas asmuo yra svarbus, todėl Ministerijos ir organizacijų darbuotojai nedemonstruoja pranašumo ar nedėmesingumo jo atžvilgiu;

12.12.2. kurti teigiamą darbo atmosferą, užtikrinti profesionalumą, puoselėti abipusį pasitikėjimą. Ministerijos ir organizacijų vadovybė ir vadovai turi skatinti darbuotojų asmeninį tobulėjimą ir ugdyti jų kompetencijas, rodyti gerą pavyzdį pavaldiems darbuotojams, bendrauti mandagiai, nepabrėždami pareigybių hierarchinių skirtumų ir nereikšdami asmeninių simpatijų ar antipatijų; rodyti, kad vertinama kiekvieno darbuotojo nuomonė; deramai vertinti darbuotojo darbo pasiekimus ir reikšti žodinę padėką už gerai atliktą darbą; pastabas dėl klaidų ir darbo trūkumų turi reikšti korektiškai; kiekvienam naujam darbuotojui padėti įsilieti į kolektyvą; stiprinti ir tobulinti gerą organizacijos kultūrą, kurioje darbuotojai galėtų laisvai reikšti savo nuomonę, turėtų galimybę įgyvendinti idėjas;

12.12.3. savo elgesiu rodyti pagarbą vienas kitam, užtikrindami, kad darbe nebūtų naudojamas fizinis, emocinis ir psichologinis smurtas bei tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija. Pagarba yra būtina sąlyga darbo atmosferai, skatinančiai padėti atlikti darbus;

12.12.4. vengti asmens charakterio, jam būdingų savybių viešo aptarimo; darbuotojo darbo ir (ar) einamų pareigų menkinimo; apkalbų, šmeižto skleidimo, reputacijos žeminimo; nesantaikos kurstymo, šantažo ir grasinimų; neigiamų emocijų demonstravimo; mobingo; seksualinio priekabiavimo;

12.12.5. vengti veiksmų, kurie, nors ir yra teisiškai leidžiami, neatitinka profesionalaus etiško elgesio standarto;

12.13. gerbti asmens privatų ir šeimos gyvenimą ir saugoti asmens duomenis nuo netyčinio ar neteisėto duomenų sunaikinimo, praradimo, pakeitimo, atskleidimo be leidimo ar neteisėtos prieigos prie jų tiek įstaigos viduje, tiek už jos ribų.

12.14. tiesiogiai ar netiesiogiai nenaudoti vidaus veiklos procesų žinių asmeniniais tikslais. Nedarbo metu ir nutrūkus darbo, tarnybos santykiams su Ministerija ir (ar) organizacija darbuotojai privalo toliau saugoti konfidencialią informaciją, kurią sužinojo dirbdami Ministerijoje ir (ar) organizacijoje, ir jos neviešinti, kiek tai neprieštarauja teisės aktų nustatytiems reikalavimams.

IV SKYRIUS ETIKOS KODEKSO REIKALAVIMŲ LAIKYMASIS

13. Darbo metu kilusius nesutarimus Ministerijos, organizacijų darbuotojai turi spręsti aptardami juos tarpusavyje, o jų neišsprendę – kreiptis į tiesioginį ar aukštesnes pareigas einantį vadovą.

14. Visi Ministerijos ir organizacijų darbuotojai, vadovaudamiesi vidine informacijos apie pažeidimus teikimo kanalo tvarka ir procedūra, privalo pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį. Nepriklausomai nuo pateikimo būdo, Ministerijos ir organizacijų gauti pranešimai apie galimą Etikos kodekso nuostatų pažeidimą turi būti ištirti sąžiningai ir nuodugniai teisės aktų nustatytais terminais.

15. Ministerija ir organizacijos netoleruoja jokių neigiamas pasekmes sukeliančių veiksmy prieš apie pažeidimus pranešančius darbuotojus.

16. Ministerija ir organizacijos garantuoja apie pažeidimus informuojančių asmenų anonimiškumą ir imasi visų priemonių, kad pranešantys asmenys būtų apsaugoti nuo bet kokių galimų neigiamų pasekmių.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Pasikeitus teisiniam reguliavimui ar kitoms aplinkybėms, Etikos kodeksas turėtų būti papildomas ir atnaujinamas.
